

Editorial

L'any internacional de la biodiversitat i la protecció de les espècies a Catalunya

Quan se celebra un any internacional, sigui del tema o matèria que sigui, estem molt acostumats a sentir ostentoses declaracions o a veure multitudinàries conferències on es debaten grans qüestions però que al final obtenen ben pocs resultats pràctics. L'any Internacional de la Biodiversitat no hauria de córrer el risc de caure en aquesta rutina.

Ja fa uns quants anys que la Unió Europea es va voler avançar a aquesta celebració i va llençar la iniciativa Compte enrere 2010, salvar la biodiversitat. A finals del 2009 les mateixes institucions comunitàries van haver de reconèixer que no només no s'havia aturat la pèrdua de la biodiversitat als països europeus sinó que, a més, no s'havia ni aconseguit reduir la taxa de la pèrdua que s'estava produint.

A Catalunya no disposem de dades globals sobre quin és l'estat real del medi natural i quan disposem d'alguna dada parcial, com és el cas dels ocells o d'algun grup d'artròpodes, la tendència no és pas a la millora. L'aplicació d'indicadors sobre l'estat i les tendències del medi natural català continua essent una assignatura pendent, ja que sovint les dades que es transmeten a la societat tracten del desenvolupament de

les polítiques ambientals, però no dels seus resultats.

I parlant de polítiques ambientals, cal recordar que mentre s'ha avançat força en la protecció dels espais naturals, la protecció de les espècies ha estat sempre el parent pobre de la conservació, llevat d'un reduïdíssim nombre d'espècies privilegiades, generalment de pèl o ploma.

És en aquest sentit que cal donar la benvinguda al Projecte de Decret del Catàleg de la Fauna Amenaçada de Catalunya que actualment es troba en exposició pública, ja que demostra la voluntat de dotar-se d'unes eines de conservació que ja fa dècades que haurien d'haver-se posat en pràctica si realment es volia frenar la pèrdua de la biodiversitat. Aquest catàleg té el seu equivalent florístic en el catàleg d'espècies de la flora amenaçada que es va aprovar el 2008.

(Continua)

2010 Any Internacional de la Diversitat Biològica

Any internacional de la biodiversitat

Però publicar aquests catàlegs al DOGC no és suficient per canviar cap de les dinàmiques regressives que afecten la biodiversitat; el repte està en desenvolupar les seves propostes i, entre aquestes, l'establiment i l'aplicació dels plans de recuperació o de conservació de les espècies catalogades és el més decisiu.

Cal confiar que aquests plans es redactin i

s'apliquin ben aviat, però hem de recordar que, de moment, no s'ha aprovat cap dels plans de recuperació o de conservació de les espècies del catàleg de la flora amenaçada aprovat fa un parell d'anys. Si realment es vol celebrar l'Any Internacional de la Biodiversitat, el desenvolupament de les previsions d'aquests catàlegs ofereix una oportunitat inigualable per fer-ho. ■

Projectes

Fongs, líquens i briòfits que requereixen mesures de conservació a Catalunya

La Institució, per encàrrec del Departament de Medi Ambient i Habitatge i de Forestal Catalana i amb la col·laboració dels principals experts en l'estudi dels fongs, líquens i briòfits de Catalunya, ha elaborat la llista de les espècies de fongs, líquens i briòfits que es consideren amenaçats a Catalunya i que requereixen l'adopció de mesures de conservació, com pot ser la seva protecció legal.

El treball consta bàsicament de tres parts:

- La llista de fongs, líquens i briòfits que ja gaudeixen de mesures de protecció legal a Catalunya, ja

sigui a partir de la normativa catalana, estatal o internacional.

Hericium erinaceus

- La llista de les espècies que es podrien incloure en un futur decret de protecció dels fongs, líquens i briòfits de Catalunya.

- Les fitxes de les espècies seleccionades. La llista d'espècies que es considera que es podrien incloure en un futur decret de protecció dels fongs, líquens i briòfits de Catalunya inclou 52 espècies, de les quals 20 són fongs, 21 líquens i 11 briòfits. Properament, aquest

treball es podrà consultar íntegrament al web de la Institució Catalana d'Història Natural. ■

Estat i tendències del medi natural de Catalunya

Durant els darrers anys i gràcies al suport rebut per part de l'Obra Social Caixa Catalunya, la Institució Catalana d'Història Natural ha desenvolupat un projecte relacionat amb l'establiment de les bases per poder elaborar periòdicament un informe sobre l'estat i les tendències del medi natural a Catalunya. Durant tot aquest procés s'ha comptat amb la participació d'un total de 77 experts en diverses matèries relacionades amb els organismes i els sistemes naturals.

La necessitat d'aquest projecte ve justificada pel fet que a Catalunya no existeix cap publicació que doni compte de l'evolució de l'estat de la natura i que els diferents informes que periòdicament es publiquen sobre l'estat del medi ambient de Catalunya gaudeixin no aporten dades sobre l'estat del medi natural, sinó que dediquen la major part del seu contingut a tractar les pressions, els impactes i també les polítiques o accions dutes a terme des de l'Administració.

L'objectiu d'aquest treball era, doncs, establir la metodologia adequada per elaborar un informe periòdic sobre l'estat de la natura (gea, flora, fauna, ecosistemes, processos, etc.) a Catalunya i obtenir unes primeres dades d'aquelles variables de les que ja es

disposi d'informació o que es puguin mesurar directament, per descriure'n l'estat i les tendències dels diversos components.

El resultat de tot aquest procés ha estat l'establiment d'una llista de 26 indicadors, agrupats en quatre àmbits (medi físic, territori, ecosistemes i espècies), que són possibles d'aplicar i susceptibles de facilitar una primera imatge de l'estat i les tendències del medi natural a Catalunya. Part dels indicadors proposats són compostos, és a dir, estan integrats per diversos indicadors parcials o subindicadors, motiu pel qual la proposta consta, en realitat, d'un total de 58 indicadors, cadascun dels quals es valora amb una escala ordinal parcial de cinc graus, que s'estableix, per a cadascun d'ells, separadament, a partir del judici dels experts en la matèria.

Amb dades corresponents a l'any 2009 s'ha fet també una primera prova d'aplicació d'aquest sistema d'indicadors, recollint-se dades de 18 indicadors. Els indicadors aplicats han estat:

MF3 – Estat del patrimoni geològic

MF6 – Qualitat fisicoquímica dels rius

(Continua)

MF8 – Qualitat fisicoquímica de les aigües costaneres.

TE4 – Connectivitat ecològica

TE5 – Transformació dels espais litorals

b) Evolució de la línia de costa a les platges

c) Naturalitat de les platges

EC1 – Fenologia de les espècies

a) Període de pol·linització de les plantes

c) Període de vol de lepidòpters diürns

d) Primeres arribades d'ocells

e) Període de reproducció d'ocells

EC7 – Qualitat biològica dels rius

EC8 – Estat ecològic de les zones humides

EC9 – Qualitat biològica dels ecosistemes marins litorals

a) Qualitat biològica de les aigües costaneres

ES1 – Tendència en les poblacions de les espècies

a, I) Ocells comuns (poblacions)

a, II) Ocells comuns (hàbitats)

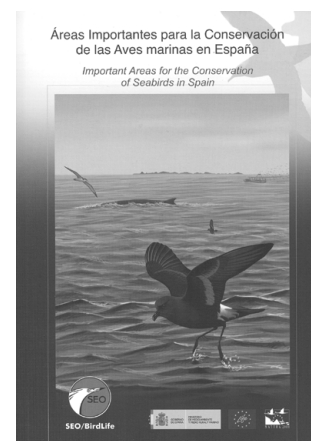
ES2 – Estat de conservació de les espècies

b) Estat de conservació dels ocells nidificants

c) Estat de conservació dels odonats: *Calopteryx virgo meridionalis*, *Boyeria irene* i *Cordulegaster boltonii*

d) Estat de conservació dels ratpenats: *Myotis daubentoni* i *Myotis capaccinii*

Un cop finalitzat aquest treball, caldrà fer el lliurament de tot el material elaborat a l'Obra Social de Caixa Catalunya i preveure la seva difusió, tant pel que fa als indicadors elaborats com al resultat de la primera aplicació d'alguns d'ells. L'objectiu final és, però, aconseguir que periòdicament es pugui elaborar un informe sobre l'estat i les tendències del medi natural a Catalunya. ■

Áreas Importantes para la Conservación de las Aves marinas en España.

Sociedad Española de Ornitología (SEO/BirdLife), 2009. 380 p. ISBN: 978-84-937351-0-4.

Sessions científiques

Amfibis: biologia i conservació

El dia 4 de març, a l'Aula magna de la Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la Universitat de Lleida, el professor Ulrich Sinsch de la Universitat de Koblença (Alemanya), va pronunciar la conferència *Thermal biology of toads and beetles in a gradually warming world: Do thermal generalists benefit from global warming?*

Amb una notable assistència d'estudiants, el professor alemany, va explicar quines conseqüències podria tenir per a algunes espècies d'amfibis i de coleòpters el canvi climàtic al centre d'Europa. Partint de les dades que preveuen com serà el clima futur va fer una extrapolació d'acord amb la biologia d'aquests animals, de com es

veurien afectats els seus hàbits i, en definitiva, ells mateixos davant de les noves condicions.

Segons els seus estudis, algunes espècies no podran viure on ho estaven fent i es veuran impulsades a colonitzar altres hàbitats més favorables. En alguns casos aquestes espècies no seran capaces de trobar els nous hàbitats o entraran en conflicte amb altres espècies i moltes poblacions s'extingiran. No obstant això també és possible que altres espècies, si les barreres biogeogràfiques ho permeten, colonitzin els espais on abans hi havien aquestes espècies.

Un cop acabada la seva xerrada es va establir un animat i llarg col·loqui sobre la temàtica tractada. ■

Les invasions biològiques al Delta del Llobregat: diagnosi i propostes de gestió

El 15 d'abril passat, Jara Andreu, del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (UAB) va parlar, a La Porta del Delta, Oficina d'Informació i Promoció del Delta del Llobregat, el Prat de Llobregat, sobre *Les invasions biològiques al Delta del Llobregat: diagnosi i propostes de gestió*.

Les invasions biològiques constitueixen, en l'actualitat, una seriosa amenaça per la conservació dels ecosistemes naturals i la

biodiversitat. De fet, l'impacte causat per les espècies invasores no queda tan sòls restringit al medi ambient sinó que també té fortes repercussions en l'economia, la societat i la salut pública.

Els espais naturals del Delta del Llobregat no estan exclosos del problema de les invasions biològiques, ja que s'hi ha detectat un total de 155 espècies exòtiques: 77 plantes, 4 invertebrats, 5 peixos, 1 rèptil, 1 amfibi i 67

aus (de les quals només 4 espècies estan establertes al medi). Del total d'espècies exòtiques detectades al Delta, 12 són considerades problemàtiques pels gestors ambientals i estan sent gestionades per tal de controlar les seves poblacions.

No obstant, atès que una vegada una espècie s'ha establert a una nova regió és extremadament difícil eradicar-la o controlar la seva població, el mètode de gestió més econòmic i efectiu és prevenir el seu establiment i la seva posterior dispersió. Una de les eines de predicció i prevenció més importants actualment són els esquemes d'anàlisi de riscos que intenten identificar la fracció d'espècies introduïdes amb una alta probabilitat d'esdevenir invasores, i preveure la seva expansió i els seus efectes perjudicials. L'ús d'aquest tipus d'anàlisi de riscos com a eina de

gestió pot ajudar a les autoritats i gestors ambientals a justificar la prohibició de l'ús de determinades espècies exòtiques i, també, a reforçar el recolzament social en les polítiques de prevenció d'espècies exòtiques, imprescindible per una gestió efectiva. ■

Cursos naturalistes

Eines pel seguiment i avaluació dels acords de custòdia del territori

Els dies 17 i 18 d'abril passat, es va celebrar el curs *Eines pel seguiment i avaluació dels acords de custòdia del territori* coorganitzat entre la Institució Catalana d'Història Natural i la Xarxa de Custòdia del Territori (xct). Al curs hi van assistir 15 persones, tant interessades a conèixer la custòdia del territori, com entitats que ja estant impulsant diferents iniciatives de custòdia.

Visita de la finca de Diumeres amb el GNO

A la tarda es va aprofundir en el seguiment i avaluació dels acords. Es va fer un cas pràctic de seguiment d'un acord fictici fent ús de la base de dades Protocol de Seguiment i Avaluació dels Acords de Custòdia (PSAC), base de dades creada per l'xct.

El diumenge es van realitzar dues visites tècniques. La primera, es va realitzar a les finques de Niubó i Diumeres (Manlleu) amb les quals els propietaris i el Grup de Naturalistes d'Osona tenen acords de custòdia. En aquesta visita, vam poder veure un exemple pràctic de visita de camp per fer el seguiment dels acords de custòdia, mitjançant el Protocol treballat el dia anterior. La segona visita va consistir en la inauguració de l'itinerari naturalista del Meandre del Despujol (Masies de Voltregà), que pertany al projecte Riberes del Ter del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - MIT. L'objectiu del projecte és desenvolupar acords i actuacions de custòdia fluvial concrets amb diversos propietaris, públics i privats.

El curs va concloure en un altre espai del riu Ter integrat al projecte Riberes del Ter, l'espai natural dels meandres i illes de les Gambires i Gallifa (Masies de Voltregà), amb un pícnic i les conclusions del curs. ■

Bosc madurs. Riquesa natural. Selvans, programa de protecció i conservació de boscos vells i singulars. Fundació Caixa Girona, Diputació de Girona.

L'objectiu del curs era aprofundir en el procés de negociació, seguiment i avaluació dels acords de custòdia. A tal efecte el dissabte es va realitzar a les instal·lacions del Seminari de Vic la part més teòrica del curs. Al matí la sessió es va dedicar al disseny i negociació dels acords de custòdia, així com a les diferents fórmules jurídiques existents.

Visita del Meandre del Despujol

Els rapinyaires nocturns de Catalunya: biologia, gestió i conservació de les vuit espècies de rapinyaires nocturns catalans i els seus hàbitats

El llibre *Rapinyaires nocturns de Catalunya: biologia, gestió i conservació de les vuit espècies de rapinyaires nocturns catalans i els seus hàbitats* és el fruit d'un projecte col·lectiu que ha durat quatre anys. Des del 2006, quan es creà el grup de treball Rapnocat, una trentena d'experts en rapinyaires nocturns varen iniciar una obra diferent. Un complet llibre on hi ha bàsicament tres parts. La primera, consta de vuit monogràfics sobre les vuit espècies de rapinyaires nocturns catalans, amb dades locals de reproducció, estatus, alimentació, moviments, gestió i conservació. La segona part del llibre comprèn tres escrits de qualitat, fets per tres experts sobre ecologia, instruments de gestió i conservació dels hàbitats agrícoles, forestals i urbans i periurbans. La tercera part del llibre conté 24 fitxes de gestió d'aspectes i impactes ambientals relacionats amb els rapinyaires nocturns: atropellaments, enverinaments,

gestió forestal, centres de recuperació de rapinyaires, caixes-niu i plataformes, etc. Amb aquesta obra es pretén posar a disposició dels diversos col·lectius que intervenen en la planificació i gestió d'aquests hàbitats, instruments i informació per a minvar els impactes ambientals, conservar millor el territori i, en definitiva, millorar les poblacions dels nostres rapinyaires nocturns. ■

Els sistemes naturals de les Planes de Son i la mata de València

Aquest estiu es publicarà *Els sistemes naturals de les Planes de Son i la mata de València*, número 16 de la col·lecció Treballs de la Història Catalana d'Història Natural. Es tracta d'una publicació de més de 900 pàgines que aplega 22 articles relacionats amb l'estudi del medi natural d'aquest sector

pirinenc i que va acompanyada de quatre mapes: geologia, geomorfologia, hàbitats i valoració naturalística del paisatge, tots a escala 1:25.000. Tant la publicació com el treball de recerca han comptat amb el suport de l'Obra Social de Caixa Catalunya. ■

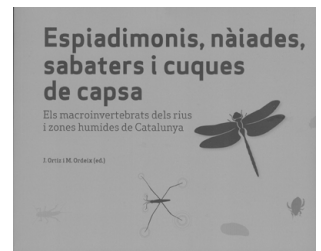
Finalitzen els treballs del Llibre vermell de plantes vasculares

Els treballs d'edició del *Llibre Vermell de les plantes vasculares endèmiques i amenaçades de Catalunya* han entrat, finalment, a la darrera etapa. La presentació del llibre es preveu que tindrà lloc en el decurs de les II Jornades catalanes de conservació de flora, que se celebraran a Barcelona, a primers del mes de juny.

L'obra, que ha rebut el suport de la ICHN durant la seva realització, ha consistit en una revisió de l'estat de conservació de la totalitat de la flora vascular catalana (c. 3.600 espècies i subespècies), amb especial atenció a les espècies endèmiques (de les quals es fa per primera vegada una síntesi completa) i a les amenaçades. Es tracta d'una eina fonamental per a la conservació de la biodiversitat al nostre país, que ens equipara a la resta de països i territoris que ja en disposen i que, més enllà de la generació de nou coneixement, proporciona un instrument bàsic per a la gestió de la flora per tal de desplegar el Decret 172/2008 de creació del Catàleg de flora amenaçada de Catalunya —en gran part elaborat a partir de les avaluacions fetes per aquesta obra— i és publicat en format de llibre, profusament il·lustrat i documentat, que constitueix una eina de difusió del coneixement i d'educació ambiental de primer ordre.

Aquest projecte de llarg abast s'ha desenvolupat entre 2003 i 2009 i ha tingut dues parts diferenciades. Per un costat, s'ha establert la flora endèmica de Catalunya, entesa com el conjunt de tàxons que tenen totes o la major part de les seves poblacions globals dins aquest territori administratiu. L'altra part del llibre —el veritable Llibre Vermell— ha estat l'avaluació de l'estat de conservació de la flora catalana, amb l'establiment d'una Llista Vermella de tàxons amenaçats segons els criteris estàndard internacionals de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (IUCN).

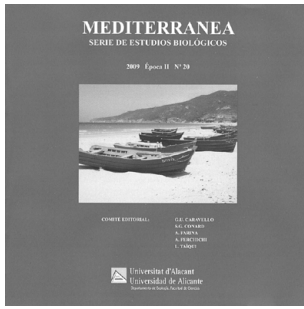
La recerca ha estat duta a terme amb algunes limitacions a causa que la iniciativa de l'obra no ha sorgit per encàrrec de l'administració, com sol ocórrer a la majoria de països. Així, una part de la feina de camp ha pogut beneficiar-se de dades o del finançament d'altres projectes o dels treballs personals dels tres autors principals (L. Sàez, P. Aymerich i C. Blanché), amb les aportacions de nombrosos experts nacionals i internacionals (fins a 118), d'universitats, centres de recerca, administració, grups locals, etc., molts dels quals són membres de la ICHN i que han cedit informació i dades inèdites, així com les principals institucions que allotgen les col·leccions biològiques del

Espiadimonis, nàiades, sabaters i cuques de caps. Els macroinvertebrats dels rius i zones humides de Catalunya. JESÚS ORTIZ i MARC ORDEIX (ed.). Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu Industrial del Ter, 2009. 171 p. ISBN: 978-84-9766-357-1.

[Http:// www.mitmanlleu.org](http://www.mitmanlleu.org);
A/e: cerm@mitmanlleu.org.

Eumo Editorial. [Http:// www.eumoeditorial.com](http://www.eumoeditorial.com).

Mediterranea. Serie de Estudios Biológicos. 2009, época II, núm. 20. Universitat d'Alacant. ISSN: 0210-5004.

país (jardins botànics, herbaris, bancs de dades). Com a col·laboradors destacats hi figuren H. Estevan, J. Font, N. Membrives i X. Oliver. Malgrat tot, el treball ha comptat, al llarg d'aquests anys, amb el suport parcial de diverses institucions: l'Institut d'Estudis Catalans, en una primera fase, i posteriorment, l'Institut Botànic de Barcelona i el Departament de Medi Ambient i Habitatge; per a l'edició de l'obra, han aportat recursos la Fundació Carl Faust i el Departament de Medi Ambient i Habitatge en conveni amb l'Obra Social de Caixa Catalunya. La ICHN ha donat suport en totes les qüestions logístiques del projecte.

Principals resultats obtinguts

Al llibre, que duu per títol *Llibre Vermell de les plantes vasculares endèmiques i amenaçades de Catalunya*, han estat avaluades totes les plantes vasculares de la flora catalana (pteridòfits, gimnospermes i angiospermes), i s'han tractat en fitxes monogràfiques (amb una cura especial en les il·lustracions, les descripcions, els mapes, les dades poblacionals i l'avaluació segons normes de la UICN, seguides de propostes d'actuació per a cada cas, si escau) dos blocs d'espècies:

a) tàxons endèmics/subendèmics (que tenen la totalitat o > 50 % de la seva àrea de distribució o nombre d'efectius) de Catalunya, que es refereixen a 127 tàxons (a més dels endemismes conflictius que són analitzats a part) i

b) espècies amb problemes de conservació (categories internacionals EX, EW, RE, CR, EN, VU, NT o DD), que inclouen 384 tàxons, dels quals 199 estan extingits o amenaçats (22 dels quals són endemismes o subendemismes i 177 corresponen a plantes no endèmiques) i 185 corresponen a categories de risc no evident (NT, DD).

Com a resultat de l'avaluació, el total de 199 tàxons amenaçats signifiquen un 5,53 % de la flora catalana sota categories de risc. D'aquestes, 17 s'han extingit a Catalunya (8,54 %), 40 es troben en perill crític (CR, 20,10 %), 49 corresponen a la categoria "en perill" (EN, 24,62 %) i 93 a la categoria "vulnerable" (VU, 46,73 %).

El llibre compta amb un pròleg de Josep Vigo i als apartats finals s'ofereixen els capítols de síntesi sobre origen i característiques de la

flora endèmica, l'anàlisi de les amenaces sobre la flora catalana i dos documents que poden ser de gran utilitat: la síntesi actualitzada de tota la informació sobre tàxons amenaçats, que constitueix la "Llista Vermella de la flora vascular amenaçada de

Catalunya" i la relació de la totalitat de tàxons protegits per la diversa normativa internacional, estatal, nacional i local, vigent en aquests moments, a més d'una extensa bibliografia que recull tota la informació prèvia disponible.

L'obra és editada per Argania Edicions i es preveu que comenci a ser distribuïda el proper mes de juny. ■

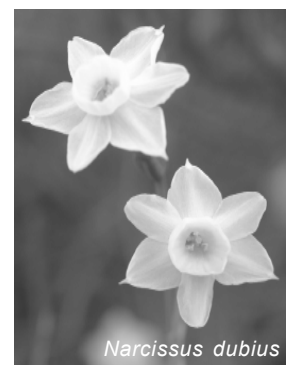
Delegació del Bages

Sortides naturalistes de la delegació del Bages

Collserola. El dissabte 20 de març, a bord d'un autobús ple fins a exhaurir les places i encara no dues setmanes després de la nevada, hi hagué la llarga excursió per la serra de Collserola. L'itinerari va combinar vistes generals des de la carretera amb les de detall durant les caminades i aturades; naturalisme de dia a la serra i astronomia i sismologia de nit a l'observatori Fabra.

El primer indret visitat fou el castell del Papiol, per fer una introducció a la geologia, al paisatge i a les controvèrsies de conservació de la serra de Collserola. El punt de conflicte actualment més calent és el projecte de l'empresa FCC per reomplir l'esvoranc creat per la pedrera Berta amb residus compactats en bales; d'aquesta manera la pedrera esdevindria un gran abocador metropolità instal·lat en una punta del projectat parc natural de Collserola.

Encara al Papiol, vam conèixer l'indret de Les Escletxes. Es tracta d'un curiós espai de roca calcària coral·lina recent, del Miocè, de color clar, plena de fòssils i tallada per grans esquerdes de distensió. Al replà culminant amb poca terra, la nadala menuda (*Narcissus dubius*) era en plena florida. La nadala menuda és un narcís amb unes flors blanques d'una bellesa impossible d'ignorar, més grans del que el seu nom fa pensar i que surten en grupets encarades totes elles cap al mateix costat. La

(Continua)

nadala menuda floreix unes setmanes abans que l'almesquí (*Narcissus assoanus*), el narcís groc similar i molt més conegut per ser molt abundant, en particular a les serralades mediterrànies calcàries. La nadala menuda, en canvi, és molt rara a Catalunya, on manté localitats fixes, sovint als cims plans. Un d'aquests punts on creix la nadala menuda són Les Escletxes del Papiol, una localitat que havia estat citada ja per Pius Font i Quer –qui, sinó?

Al puig d'Olorda vam observar les roques antigues, del Silurià, posades al descobert pels fronts d'exploració de pedreres; les pissarres bituminoses a la pedrera del Ocells i les calcàries griot en espectacular sinclinal que durant anys han alimentat la producció de ciment. A la base d'ambdues pedreres hi ha sengles basses. L'aigua de la bassa de la pedrera del Ocells pren un color rovell intens, a causa de la presència de sulfurs a la roca que transmet acidesa a l'aigua i aquesta, en aquestes condicions, dissol i acumula ions metàl·lics. Les circumstàncies de les basses sota les pedreres de calcària són ben diferents. Es tracta de basses temporals, de fons fangós, que poden ser adequades pels amfibis. En una d'elles pul·lulaven en gran nombre uns petits crustacis de cos quasi transparent i d'uns 2 cm de llarg, de l'ordre anostracis, molt probablement l'espècie *Branchypus schaefferi*. Les femelles es diferenciaven dels mascles per la massa d'ous al final de l'abdomen, visibles per ser opaques com els ulls en contrast amb el cos translúcid. La troballa d'un fòssil de mol·lusc ortoceràtid, un cefalòpode amb closca, va testimoniar l'antigor de la calcària d'Olorda.

A Vil·la Joana, lloc de parada i fonda, sorpresos, vam lamentar-nos per la inexplicable desaparició de l'exposició interpretativa dels

Montserrat. El Montsant és una unitat geogràfica de la serralada prelitoral catalana, una serra de més de 1.000 metres d'altitud, solcada per profunds barrancs entre ells el del propi riu Montsant, on el conglomerat és la roca predominant. L'any 2002, la serra del Montsant fou declarada Parc Natural.

La sortida del dissabte 17 d'abril va consistir en un itinerari típicament excursionista pel sector nord del Parc Natural del Montsant, amb inici i arribada al poble d'Ulldemolins. La volta ens va portar primer a les ermites de Santa Magdalena i Sant Antoni, testimonis del fervor religiós al voltant de la muntanya. A un pla proper vam enxampar de ple la floració de la fritil·lària (*Fritillaria pyrenaica*),

ecosistemes i la geologia de Collserola. Sense ella, el centre d'informació perd la raó de ser.

La ruta a peu més llarga fou a la tarda, des de Sant Cugat fins a l'observatori Fabra per les valls de Sant Medir i de la Salamandra, a l'obaga de la serra. Moltíssims pins havien resultat trencats o tombats per la nevada del dilluns 8 de març, també s'havien trencat nombroses branques d'alzines, però no tantes dels roures que, sense fulles, no havien acumulat tanta neu. A les destrosses al bosc causades per la nevada s'hi sumen encara les de la ventada del 24 de gener de l'any passat. Cal remarcar que els troncs caiguts havien estat retirats ja, amb tota diligència, dels camins principals. Tot i la gran afectació a l'obaga de Collserola, el magnífic pi del Xandri continua dempeus.

La visita a l'observatori Fabra va ser ben il·lustrativa en els seus tres objectius d'estudi: l'astronomia, la sismologia i la meteorologia. Va mostrar molt bé l'esforç científic realitzat des de Barcelona durant el segle xx en aquests temes globals, i l'excel·lència assolida en l'observació astronòmica. Però la nit ennuvolada va impedir-nos d'escodrinyar el cel, tal com dècades enrere feia, des d'aquest observatori, Josep Comas i Solà. Un altre dia serà, potser en un cel més fosc des de Castelltallat o del Montsec. ■

una planta petita amb una flor solitària, acampada, similar a una tulipa, que penja del capdamunt de la tija de tan gran com és; mentre que a la resta dels prats eixuts de la serra destacava la delicada bellesa de la flor de l'almesquí (*Narcissus assoanus*), el menut narcís groc. Aquí i allà sorgien les abelleres fosca (*Ophrys fusca* [= *O. lupercalis*] i aranyosa (*O. sphegodes* [= *O. passionis*]).

La baixada a trobar el riu Montsant a les Cadolles Fondes va obsequiar-nos amb la panoràmica del conglomerat erosionat en formes arrodonides, tornejades, que flanqueja el pas del riu pel congost del Fraguerau. El bosc de ribera omple el fons de la vall estreta. Un pont penjant permet creuar

(Continua)

el riu i enfilat un barranc tributari fins a un indret un xic enlairat i envoltat de cingles feréstecs, al bell mig d'un paisatge d'austeritat eremítica. Aquí s'alça l'ermita de Sant Bartomeu. A la canal creix un arboç de mida arbòria, que lamentablement ha patit l'esqueix d'una branca principal amb alguna de les nevades d'enguany.

Deixem la vall i el riu que sinuosament es dirigeixen a l'oest, cap a Margalef, per remuntar la carena pels pas dels Ventadors fins a la punta del Pins Carrassers, el nom local amb el qual es coneix aquí la pinassa (*Pinus nigra* ssp. *salzmanii*). Arribats al punt més alt, per sobre d'alzines esparses i de vegetació migrada per un incendi del fatídic juliol del 1994, efectivament destaquen alguns vells pins carrassers que van sobreviure al foc.

La baixada per l'obaga, des del Portell del Llop fins a les ermites, mostra un marcadíssim contrast de vegetació envers la carena i el solell deixats enrere. El bosc de l'obaga,

dominat per alzines i roures i espurnejat de blades de fulla petita, és ombrívol i dens, amb molts arbustos, entre ells el corner que iniciava la floració. Ran de terra havia florit la fetgera.

La ruta pel Montsant combinant el solell i l'obaga, el fons de vall verd i ombrívol amb la carena lluminosa i de vistes àmplies, ha estat esportiva, variada i interessant, una magnífica iniciació al coneixement d'aquest espai natural. ■

Barranc dels Pèlags i, a la dreta, el pas dels Ventadors, Montsant.

Sortides per l'Anella Verda de Manresa

Collbaix. El diumenge 25 d'abril, en el marc del programa de sortides per l'Anella Verda de Manresa, hi hagué una ascensió multitudinària al cim de Collbaix.

Al peu del Collbaix, a tocar del bosc illa del Balcells, és prevista la construcció d'un gran enllaç entre les carreteres C-37 (eix diagonal) i C25 (eix transversal). La qüestió és delicada i preocupant, ja que fins ara l'àrea ha conservat el seu caire natural i agrícola. La plana del Balcells és una excel·lent mostra del Pla de Bages a tocar de la ciutat, molt freqüentada pels manresans que hi troben esport a l'aire lliure, esbarjo o motius per la curiositat naturalista. La sortida va ser un clam perquè les obres no afectin al bosc illa del Balcells on hi ha alguns pins grans i vells, perquè l'execució sigui curosa i perquè el nou enllaç de carreteres no signifiqui la pèrdua irremediable de la plana per a la natura i per l'excursionisme.

Des del cim de Collbaix, el millor

balcó sobre el Pla de Bages, vam interpretar la geologia, geografia i vegetació, així com l'ordenació territorial del Pla estès als peus.

A la baixada, després de passar per les vinyes i olivets de nova plantació, es va fer una visita al celler del Moli, on els propietaris ens van explicar detalladament el procés d'elaboració de vi ecològic amb D.O. Pla de Bages i ens en van oferir un tast. ■

Explicacions al costat del gran pi blanc del bosc del Balcells, amenaçat per les obres d'enllaç entre els eixos de carreteres C-37 i C-25.

Delegació d'Osona

Projecte Gralla

El Grup de Naturalistes d'Osona està tramitant els permisos per tornar a fer el hacking de gralles, a Torelló, com l'any passat.

Els 3 grups controlats de gralles han passat l'hivern en bon estat i ja es troben en procés de recerca de territoris de cria.

Ja hi ha una parella fent niu al nucli de Roda.

Al nucli de Torelló hi ha un mínim de 3 parelles formades (1 d'autòctona) amb indicis d'iniciar la cria i almenys un mínim de 10 exemplars agrupats.

Dels exemplars que han passat l'hivern vora el polígon Malloles de Vic - Folgueroles, ara només n'hi ha 8 i potser 1 o 2 exemplars ja provin de criar vora Puigseslloses.

(Continua)

Per Manlleu també s'han vist de 2 a 6 exemplars fent moviments prenupcials. A la finca d'alliberament de Torelló no hi ha activitat.

Per tant, es confirma la plena adaptació de les gralles al medi i els primers intents de

cria. Us demanem que estiguen alerta de trobar nous grups per la Plana i possibles exemplars nidificants ja que s'estan escampant força. Agrirem qualsevol informació. ■

Sortida naturalista dedicada als amfibis

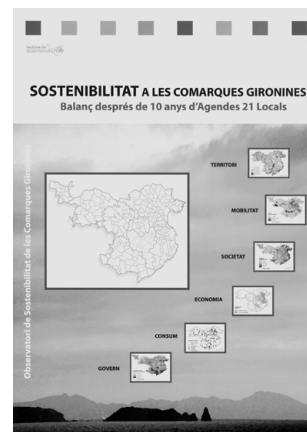
El 17 d'abril, el Grup de Naturalistes d'Osona va portar a terme una sortida nocturna dedicada a la observació d'amfibis. Vàrem visitar la bassa de Masferrer, a Malla, objecte d'una recent actuació de restauració, enmarcada dins el projecte Basses del grup. Abans que es fes fosc, els més de quaranta assistents van gaudir d'una classe pràctica, on van poder observar de prop alguns exemplars d'amfibis que els organitzadors havien recollit les hores abans, i vàren rebre les explicacions adequades per identificar les diferents espècies i conèixer millor els seus hàbits i comportament. En concret, es van examinar exemplars de gripau corredor,

gripau comú, gripauet, tòtil, granota verda, reineta, salamandra, una parella de tritons palmats i un mascle de tritó verd. Per molts dels presents, especialment els nens, era el primer contacte amb molts d'aquests animalons. No cal dir que tots aquests espècimens van ser retornats als seus llocs d'origen en acabar la trobada.

En fer-se fosc la gent va treure les llanternes i vàrem visitar la bassa, on havien començat un concert a càrrec dels mascles de reineta.

Ens vam separar amb la satisfacció de conèixer una mica més el món d'aquests discrets animals, tan desconeguts com fascinants. ■

Sostenibilitat a les comarques gironines. Balanç després de 10 anys d'Agendes 21 Locals. Observatori de Sostenibilitat de les Comarques Gironines. Associació Factoria de Sostenibilitat, 2009. 98 p. ISBN: 978-84-92707-25-6.

Delegació de la Franja de Ponent

L'Alguer torna a acollir la UCEcn

Del 6 a l'11 de maig Sardenya acollirà la segona edició algueresa de la Universitat Catalana d'Estiu de Ciències de la Natura. Els parcs nacional i regional de l'Asinara i Port Comte respectivament rebran els cursos als matins, mentre la vila de l'Alguer, a les tardes, serà la seu de les conferències emmarcades en l'any 2010, any internacional de la biodiversitat.

El programa inclou el 5è Curs Internacional d'Anellatge d'Ocells i Calibratge Europa - Amèrica, el dedicat a Programes i projectes de Conservació i Gestió d'Ètnies i Biodiversitat, i altres d'àmbit més mediterrani: Ecologia comparada de les plantes, Recerca i Gestió d'Herpetofauna Insular a la Mediterrània i, dins les aigües una nova edició de Naturalisme Subaquàtic.

Les conferències, ben diverses, porten professors d'universitats

catalanes, sardes i americanes a la seu de l'Obra Cultural de l'Alguer.

La UCEcn és organitzada amb l'impuls de la ICHN, l'IEC i un ventall d'entitats que inclou la Universitat de Sàsser.

El programa complet i inscripcions a: www.ucenatura.cat i info@ucenatura.cat. ■

El valor dels projectes de voluntariat en el coneixement i la gestió de la biodiversitat

En l'estudi de la biodiversitat, la participació d'aficionats i la col·laboració dels investigadors amateurs són necessàries per afrontar la ingent tasca de prospecció, identificació, catalogació i seguiment dels seus diferents components. A Catalunya, el grau de coneixement que es té del medi natural no seria tan elevat sense les aportacions dels aficionats que des de fa segles han contribuït al coneixement de la natura del nostre país.

La Institució Catalana d'Història Natural, amb els seus més de 110 anys d'història, és possiblement un dels millors exemples d'entitat en la qual investigadors, professionals i amateurs, i aficionats han treballat conjuntament en l'estudi de la natura catalana. Actualment, noves organitzacions centrades en l'establiment de programes de seguiment de diferents tipus d'espècies o ecosistemes, desenvolupen una activitat impossible de realitzar sense el suport d'un elevat nombre de voluntaris.

En l'any de la biodiversitat, també s'ha de parlar de la participació dels voluntaris, de com els aficionats poden contribuir a la millora del coneixement i la conservació dels diferents components del medi natural i de quins protocols s'han de seguir per tal que les dades que es generin tinguin validesa científica. Per aquesta raó, el Museu de Ciències Naturals de Barcelona i la ICHN han organitzat la jornada *El valor dels projectes de voluntariat en el coneixement i la gestió de la biodiversitat*, la qual es preveu dur a terme el proper 13 de maig a la sala d'actes de l'edifici de zoologia d'aquest museu (vegeu més informació als webs de les entitats organitzadores). ■

museu de
ciències naturals

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

El valor dels projectes de voluntariat en el coneixement i la gestió de la biodiversitat

Dijous 13 de maig, de 16 a 20 h

Entrada gratuïta. Places limitades a l'aforament de la sala
Lloc: sala d'actes de l'edifici de Zoologia (pg. Picasso, s/n)

Ajuntament de Barcelona

BARCELONA
CULTURA

www.museuciencies.bcn.cat

Flora dels Ports

El proper 27 de maig, a les set de la tarda, tindrà lloc a la sala d'actes de la Residència d'Investigadors del CSIC (carrer de l'Hospital, 64, de Barcelona) l'obra *Plantes del Port* a càrrec dels seus autors. Prèviament, en el mateix acte, es presentarà l'obra *Vocabulari de cruïlla: Els mots de les Terres de l'Ebre i del Maestrat en el context del català formal* de Joan S. Beltran i Cavaller, obra aquesta en la qual el vocabulari relacionat amb els diferents components del medi natural té una especial significació.

L'obra *Plantes del Port*, editada pel Grup de Recerca Científica Terres de l'Ebre, recull de manera exhaustiva la flora del massís del Port, territori a cavall d'Aragó, Catalunya i el País Valencià amb unes particularitats geogràfiques que permeten que s'hi aplega una gran biodiversitat. Els autors del llibre, i alhora membres del Grup, són: Álvaro Arasa, Manolo Arrufat, Jordi Beltran, Salvador Cardero, Rafel Curto, Ferran Royo i Lluís de Torres. L'obra té 1.290 pàgines impreses a tot color, amb més 370 figures i dibuixos i unes 3.000 fotografies. El recompte d'espècies frega les 1.400, mentre que el de tàxons s'atansa als 1.600.

Cal tindre en compte que en el primer volum d'aquesta obra, de vocació clarament divulgativa, es va seguir un criteri de classificació de caire eminentment popular, és a dir, que si bé es va iniciar amb els pteridòfits (en sentit ampli) i les gimnospermes, es va continuar amb els arbres i arbustos inclosos dins de les

angiospermes. En aquest volum també es va incloure un apartat dedicat als arbres monumentals. En el segon volum es va prendre un clar enfocament sistemàtic i es va dedicar completament a les mates i plantes herbàcies angiospermes dicotiledònies. El tercer volum s'ha centrat fonamentalment en les plantes herbàcies angiospermes monocotiledònies. Finalment, hi ha un extens capítol dedicat a arbres singulars, en el qual s'inclouen georeferenciats i fotografiats fins a 70 arbres. A banda, s'hi troben uns índexs amb totes les famílies i gèneres dels 3 volums i, sobretot, hi trobem un índex on es referencien tots els noms populars.

De cadascuna de les espècies es fa constar, si en té, el seu nom popular. Es continua amb una breu descripció sobre aspectes biològics de la planta, l'ecologia i els sectors del massís on es pot trobar la planta en qüestió. Sovint, quan són especialment rares, s'indica alguna referència bibliogràfica. Però, possiblement allò que fa que l'obra siga tan valorada pel lector no tan avesat a la feixuga terminologia científica, és tot el que es diu dels usos etnobotànics de l'espècie en qüestió, algunes curiositats o, fins i tot, algun que altre fragment literari que proporciona al text un to fresc i desenfadat.

Capítol a banda, mereixen l'extensíssima col·lecció de fotografies (en bona part gràcies a la llarga nòmina de col·laboradors), quasi sempre de mostres fresques de les plantes. Només quan la foto no era prou representativa de la planta, s'ha substituït

Es pot consultar el programa a: <http://congres.manners.es/carpetaPublica/programa.pdf>.

(Continua)

per la imatge treta d'un plec d'herbari. El llibre compta amb dibuixos dels pobles i de paisatges característics del Port magníficament retratats pels artistes locals Roberto Escoda i Federico Mauri. També podem trobar un grapat de dibuixos botànics fets per l'il·lustrador Azamat Bidjelov.

El passat 25 de març es va presentar a l'Auditori de Tortosa el tercer volum d'aquest treball i el proper 27 de maig, a Barcelona, es vol fer la presentació pública del conjunt de l'obra *Plantes del Port*, la qual cosa permetrà conèixer aquest

ingent treball i, alhora, acostar-se una mica més al medi natural d'un dels espais naturals més interessants de Catalunya: el massís del Port. Però en un país en el qual la natura i l'activitat humana estan tant estretament lligades, s'ha volgut acompanyar aquest acte

amb la presentació d'una altra obra, que si bé abasta el mateix àmbit geogràfic, és de caire lingüístic: *Vocabulari de cruïlla: Els mots de les Terres de l'Ebre i del Maestrat en el context del català formal*. Llengua i natura en un mateix acte, dos aspectes

estretament vinculats de la nostra cultura. ■

Demandes de col·laboració

Dades sobre el patrimoni etnopaleontològic català

Heracli Astudillo, membre de la ICHN i professor i investigador de la Universitat de Lleida, està realitzant un estudi sobre el folklore paleontològic català, raó per la qual està recopilant tota mena d'informació de caire etnopaleontològic. Es tracta d'obtenir informació relativa a aspectes onomàstics, literaris i etnogràfics associats al registre fòssil que hagin estat generats per la cultura popular catalana (amb anterioritat a la meitat del segle passat) i que resultin observables i enregistrables en forma d'una sèrie de productes culturals, concrets, tals com poden ser:

1. Noms vulgars o populars, en qualsevol llengua o varietat dialectal, emprats en qualsevol localitat del territori de Catalunya, utilitzats per nomenar determinades espècies o grups de fòssils;
2. Topònims, tant oficials com populars, emprats per identificar llocs en els quals abundaven diferents tipus de fòssils, o bé per a identificar indrets en els quals s'hi va produir alguna troballa memorable, com per exemple petjades individuals o rastres de trepitjades «petrificades», grans ossos «petrificats», etc.
3. Creences populars de tipus sobrenatural, com pot ser l'assignació a determinades espècies o grups de fòssils d'un suposat origen no natural, màgic, meravellós o miraculós, o l'atribució d'unes suposades virtuts extraordinàries, de tipus protector o preventiu, curatiu, afrodisíac, fecundant, etc.

4. Usos populars tradicionals, associats a determinades classes o espècies de fòssils o de roques fossilíferes, ja sigui de tipus supersticiós (amulet, matèria per a elaboració de remeis terapèutics, etc.) o de tipus utilitari (element decoratiu, material de construcció, etc.);
5. Llegendes populars tradicionals, en el relat de les quals es fa al·lusió a determinades classes o espècies de fòssils, ja sigui de manera metafòrica o realista, sovint generades amb la finalitat d'intentar explicar i justificar la presència de certs tipus de restes fòssils en determinades localitats;

Us agraïem que trameteu qualsevol contribució informativa que encaixi en algun d'aquests cinc temes, al professor Astudillo, la qual serà explícitament reconeguda en la corresponent relació d'agraïments del treball que està efectuant.

També poden contactar amb ell els socis i sòcies de la ICHN interessats a formar part d'un grup de treball sobre l'estudi i divulgació de les tradicions paleontològiques populars catalanes. ■

Dades de contacte:
 Heracli Astudillo
 Facultat de Ciències de l'Educació
 Av. de l'Estudi General, 4
 25001 Lleida
 Tel.: 973 706 607
 A/e: hastudillo@macs.udl.cat

Seminaris de gestió ambiental

Enguany, la ICHN té previst organitzar dos seminaris de gestió ambiental en dos espais naturals tant rellevants com són Serra del Montsec (Noguera-Pallars Jussà) i Capçale-

res del Ter i del Freser (Ripollès). L'objectiu dels seminaris de gestió ambiental és posar de relleu els valors naturals de l'espai on es duu a terme el seminari i debatre amb els

diferents agents socials les possibles opcions per aconseguir un model de gestió sostenible de cada espai.

Totes aquelles persones interessades en l'estudi i la conservació d'aquests dos

espais naturals que vulguin col·laborar en l'organització i la realització d'aquests seminaris de gestió ambiental, poden adreçar-se a la Secretaria de la ICHN, on se'ls informará de com poden participar en la preparació d'aquests seminaris. ■

Representants en organismes i institucions

L'EIN de l'Alta Garrotxa en un moment clau

El 2 de febrer passat, a les 7 de la tarda, a la sala de reunions de la rectoria de Sadernes, va tenir lloc el Consell Consultiu de Cooperació del Consorci de l'Alta Garrotxa. Hi van assistir 8 entitats de les 20 que en formen part. Després d'un petit període convulsiu podem dir que ja s'ha iniciat una nova etapa del consell.

Aquest any 2010, es va fer un repàs del programa d'actuacions del passat 2009, es va presentar el programa d'actuacions pel 2010 i un dels projectes clau pel conjunt d'aquest espai natural protegit: el procés de redacció i aprovació del Pla especial de l'Alta Garrotxa.

Durant l'any 2009, el Consorci va realitzar una despesa de 507.906 € que correspon al 77 % del pressupost anual. El 41,5 % es va dedicar a actuacions sobre el medi socioeconòmic, el 40,2 % a conservació de la natura i el patrimoni cultural, el 17,3 % a ús públic i l'1,0 % a difusió, comunicació i educació.

Pel que fa a actuacions de conservació de la natura destaquem el projecte de Recuperació d'espais oberts que ha tingut com objectiu afavorir i millorar els hàbitats d'espais oberts tan per la ramaderia extensiva com per la flora i fauna silvestre. Són hàbitats que en els últims anys han anat perdent superfície a l'EIN. Projecte amb una inversió de 110.814 € i que ha estat subvencionat per la Diputació de Girona i l'Obra Social de la Caixa. També s'han dut a terme altres iniciatives com seguiments de la flora vascular d'interès, diagnòsi de les poblacions íctiques, seguiments d'aus, el mapa d'elements morfomètrics, etc. d'altra banda també ha estat rellevant l'execució de les obres de consolidació de l'església i el campanar de Sant Martí de Talaixà, actuació emblemàtica dins el patrimoni cultural de l'Alta Garrotxa. Pel que fa a les actuacions sobre el medi socioeconòmic s'ha seguit en la inversió en

el manteniment i millora de diferents trams de la xarxa viària bàsica de l'EIN.

Cal destacar, sens dubte, l'inici del procés de redacció del Pla especial per a la protecció de l'Alta Garrotxa que ha endegat el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat i que està redactant la consultora "la Vola". Aquest instrument tècnic i jurídic és el document clau a través del qual s'establiran els objectius de recuperació i conservació de l'espai natural i les directrius de regulació i actuació futures.

El Pla especial ha d'unificar les normatives parcials i reforçar la protecció efectiva de l'espai. En la primera fase, que finalitzarà a mitjan 2010, s'ha de realitzar una diagnòsi de l'espai, per identificar els problemes de conservació i les oportunitats de millora. D'acord amb la diagnòsi, s'establiran els objectius del pla i les mesures necessàries per a assolir-los. En aquesta fase resulta de particular importància la implicació del màxim d'agents vinculats al territori: ajuntaments, entitats i particulars.

Les mesures del pla tindran una triple funció: preventiva, per mantenir la funcionalitat dels sistemes naturals; d'ordenació, per assegurar el desenvolupament sostenible de les activitats humanes (aprofitaments, accés públic, etc.) que hi tenen lloc; i de foment, per promoure accions de recuperació en aquells casos d'importància estratègica que hagin estat identificats durant la diagnòsi i promoure oportunitats de desenvolupament local. Un cop s'hagi elaborat la proposta del pla es procedirà a la seva tramitació amb els corresponents períodes de participació pública.

Per a més informació o per si hi voleu participar, consulteu el web <http://www.altagarrotxa.org>. ■

Col·laboracions amb altres entitats

XVII Curs de tècniques de treball de camp: iniciació a l'estudi del medi natural als pirineus i plana de Lleida

Els dies 14, 15 i 16 de maig de 2010, la Universitat de Lleida i la ICHN han organitzat la 17ena edició del curs de tècniques de treball de camp: iniciació a l'estudi del medi natural als pirineus i plana de Lleida. La matrícula és de 60 €. Per a informació i inscripcions,

adreceu-vos a la Secretaria Departament Producció Animal, ETSEA – Edifici 1 – Despatx 2.26 (Av. Alcalde Rovira Roure, 191; 25198 Lleida); tel.: 973 702 557; Fax: 973 702 874; secretaria@prodan.udl.es. ■

IX Col·loqui Internacional de Botànica pirenaico-cantàbrica

Els propers 7, 8 i 9 de juliol, tindrà lloc el IX Col·loqui Internacional de Botànica pirenaico-cantàbrica, a Ordino, Andorra.

Per assistir al col·loqui cal complimentar la butlleta d'inscripció que trobareu a la pàgina

web del Col·loqui (<http://www.cenma.ad/webcenma/webcolloqui/principal.htm>), juntament amb al normativa de presentació dels resums i la resta d'informació important referent al Col·loqui (allotjaments, restaurants, etc.) ■

Legislació

Andorra

Ordre ministerial del 4-03-2010 relativa a la temporada de pesca 2010. BOPA núm. 013 del 10 de març de 2010.

Catalunya

RESOLUCIÓ MAH/528/2010, de 23 de febrer, per la qual es fixen les espècies pescables, els períodes hàbils de pesca i les aigües en què es pot dur a terme l'activitat de pesca a les aigües continentals de Catalunya per a la temporada 2010. DOGC núm. 5581 del 5 de març de 2010.

RESOLUCIÓ MAH/1057/2010, de 9 de març, per la qual s'aprova inicialment el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge dels aiguamolls de l'Alt Empordà, als termes municipals de l'Armentera, Castelló d'Empúries, l'Escala, Palau-saverdera, Pau, Pedret i Marzà, Peralada, Roses, Sant Pere Pescador, Torroella de Fluvià i Ventalló. DOGC núm. 5607 del 14 d'abril de 2010.

País Valencià

DECRET 31/2010, de 12 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Sistema de Zones Humides del Sud d'Alacant. DOCV núm. 6.207 del 16 de febrer de 2010.

ORDRE 7/2010 de 10 de febrer, de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, per la qual s'aprova el Codi Valencià de Bones Pràctiques Agràries. DOCV núm. 6.212 del 23 de febrer de 2010.

DECRET 36/2010, de 19 de febrer, del Consell, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural de les Llacunes de la Mata i Torreveija. DOCV núm. 6.213 del 24 de febrer de 2010.

DECRET 41/2010, de 5 de març, del Consell, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural de les Salines de Santa Pola. DOCV núm. 6.222 del 9 de març de 2010.

ORDRE 4/2010, d'11 de març, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca esportiva i d'entreteniment en aigües continentals de la Comunitat Valenciana. DOCV núm. 6.229 del 18 de març de 2010.

Agenda

Jornades

13 de maig de 2010, a la sala d'actes de l'edifici de zoologia del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. **El valor dels projectes de voluntariat en el coneixement i la gestió de la biodiversitat.** Per a més informació, vegeu la pàgina 10 d'aquest NOTÍCIES.

Seminaris de biodiversitat

Amb motiu de l'Any Internacional de la Biodiversitat, el Departament de Medi Ambient i Habitatge organitza un cicle de seminaris de biodiversitat:

15 d'abril de 2010. *Canvi climàtic i biodiversitat.*

20 de maig de 2010. *Serveis ambientals dels ecosistemes.*

17 de juny de 2010. *La biodiversitat i els espais naturals protegits.*

8 de juliol de 2010. *Les espècies invasores.*

16 de setembre de 2010. *Impacte de la societat catalana sobre la biodiversitat global.*

15 d'octubre de 2010. *Economia i biodiversitat.*

Aquests seminaris tindran lloc a la Sala d'actes del Departament de Medi Ambient i Habitatge a l'avinguda Diagonal 525 de Barcelona.

Informació fiscal

Recordeu que en la vostra declaració de renda, la quota de soci de la ICHN té una deducció estatal del 25 % i una deducció autonòmica del 15 %.

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN
Institut Català
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/l: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

27 de maig de 2010, a les set de la tarda, a la sala d'actes de la Residència d'Investigadors del CSIC (carrer de l'Hospital, 64, de Barcelona). Presentació de les obres *Plantes del Port* i del *Vocabulari de cruïlla: Els mots de les Terres de l'Ebre i del Maestrat en el context del català formal*. Per a més informació, vegeu la pàgina 10 d'aquest NOTÍCIES.

Sessions científiques

Dijous 13 de maig de 2010, a les 12 del migdia, al Campus de l'ETSEA, UdL. **Programes de conservació i gestió d'ètnies i biodiversitat**, a càrrec d'HÉCTOR CARDOZO, vicepresident de la «Fundació La Salle - Ciències Naturals» de Veneçuela.

Dijous 10 de juny de 2010, a les 8 del vespre, a l'Auditori de la Fundació Caixa Manresa, Manresa. **Ecologia i ecologisme. El conflicte entre ciència i ideologia**, a càrrec de LLUÍS CARDONA PASCUAL, professor del Departament de Biologia Animal de la Universitat de Barcelona.

Divendres 2 de juliol de 2010, a les 8 del vespre, a la Sala d'Actes del Museu Comarcal del Montsià, Amposta. **Mol-luscs invasors i canvis radicals als ecosistemes aquàtics**, a càrrec de CRISTIAN RUIZ ALTABA, biòleg, professor associat de la Universitat de les Illes Balears.

Cursos naturalistes

15 i 16 de maig de 2010. Garrotxa. **Metodologies de prospecció d'invertebrats terrestres i dulciaquícules**, a càrrec d'EDUARDO MATEOS, Dept. de Biologia Animal. Facultat de Biologia, UB.

Informació i preinscripció: Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Can Jordà; 17811 Santa Pau (la Garrotxa). De dilluns a divendres, de 9 a 14 h. Demaneu per Eva Calm. Tel.: 972 264 666; fax: 972 265 567; a/e: eva.calm@gencat.cat.

5 de juny de 2010. Collserola. **Bernats, polls de moro i altres xinxes. Coneixement dels heteròpters del Parc de Collserola**, a càrrec de MARTA GOULA i LUÍS MATA, biòlegs, Facultat de Biologia, Dept. Biologia Animal, UB.

12 i 13 de juny de 2010. Vacarisses. **Fotografia d'Odonats**, a càrrec de PERE LUQUE, MANUEL SORIA i JOSÉ MANUEL SESMA, biòlegs i fotògrafs de natura.

19 i 20 de juny de 2010. Planes de Son. **Geomorfologia de l'alta muntanya: modelats heretats i dinàmica actual als Pirineus**.

Informació i preinscripció: Secretaria de la ICHN. Carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180; a/e: ichn@iec.cat.

3 i 4 de juliol de 2010. Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. **Pautes i eines per comprendre i interpretar el paisatge actual pirinenc, (re)modelat durant els darrers mil·lenis**, a càrrec de JOAN MANUEL SORIANO, coordinador del GRAMP (Grup de Recerca en Àrees de Muntanya i Paisatge) i membres del grup.

Informació i preinscripció: Casa del Parc Nacional de Boí. Carrer de les Graieres, 2 25528 Boí. De dilluns a divendres, de 9 a 13 h i de 15.30 a 18.45 h. Demaneu per Josep Maria Rispa. Tel.: 973 696 189; fax: 973 696 154. A/e: jrispa@gencat.cat.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades. Programa per al curs 2009-2010

15 de maig de 2010 (de 6.30 a 22.00 h). **Del Caro al pantà d'Ulldecona** (Baix Ebre, Montsià i Ports).

19 de juny de 2010 (de 6.30 a 21.00 h). **La vall del riu Madriu** (Andorra).

3 de juliol de 2010 (de 6.30 a 21.00 h). **La vall d'Incles i els estanys de Juclar** (Andorra).

Cal inscriure-s'hi enviant un correu electrònic a ichnbages@infonegocio.com, o bé trucant a la Secretaria de la ICHN, al telèfon 933 248 582.

Sortides guiades per l'Anella Verda de Manresa

Diumenge 23 de maig, de 9.00 a 19.00. Les cingleres del Llobregat i la riera de Sant Esteve. Punt de sortida a l'església de la Salut (Viladordis).

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

Divendres 4 de juny de 2010, a les 19 h, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. **Sud-amèrica: a la recerca de l'aventura**, a càrrec de JORDI BUSQUÉ.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jara Andreu, Heracli Astudillo, Jordi Badia, Jordi Baucells, Cèsar Blanché, Miquel Campos, Guillem Chacón, Josep Germain, Marta-Queralt López, Pere Luque, Carles Martorell, Clara Racionero, Ferran Royo, Andreu Salvat, Delfi Sanuy, Anna Subirana i Florenci Vallès.